Yunanistan ve Ürdün Telekom Düzenleyici Kurul Başkanları anlatıyor…

Biri Batı'dan, biri Doğu'dan: Dr. Leonidas KANELLOS

Greece and Jordan Regulatory Authorities are telling…

One from the West, one from the East: Dr. Leonidas Kanellos

TELEKOM DÜNYASI: Bize Yunanistan Telekom pazarının son durumuyla ilgili rakamsal olarak kısaca bilgi verebilir misiniz? Kaç tane operatör, abone, genişbant abonesi vs.. var?

KANELLOS: Yunanistan'daki telekom sektöründe son yıllarda verimli rekabetin sonucu olarak etkileyici gelişmeler yaşanıyor.

Mobil pazarda aktif aboneler (son üç ayda mobil hizmetleri kullanmış abone) nüfusun %118'ini oluşturuyor. 2G, 3G ve mobil genişbant internet hizmeti veren 3 operatör var. MVNO ihtiyacının rekabetin verimliliğine zarar vermesi ise bir dezavantaj oluşturuyor.

Aynı zamanda Yunanistan bölgede yaklaşık %47 gibi bir oranla en yüksek tele yoğunluğu olan ülkelerden biri. Sabit telefon pazarı Yunanlı OTE hâkimiyetinde, geçtiğimiz yıllarda her ne kadar altyapı tabanlı rekabet artışı görsek de devamında etkili yerel açılımı gerçekleşti. 2010 Mart sonlarında telefon hatlarının %20'sinden fazlası OTE'nin herhangi bir müdahalsi olmadan alternatif operator şebekelerine bağlandı. Yinede OTE görüşme dakika ölçümlemelerine göre ulusal görüşmelerde %68.4 mobil görüşmelerde ise %69.3 lük pazar payını yönetiyor.

TELEKOM DÜNYASI: Could you please give us a short brief about the recent situation in telecom sector of Greece by numbers if possible? How many operators, broadband subscribers, etc.

KANELLOS: *The electronic communications sector in Greece exhibits an impressive development over the past years, which is to a large extent a result of effective competition.*

In the mobile market, which has long reached maturity, active subscribers, (i.e. subscribers who have made use of mobile services over the past three months) amount to 118% of the population. The three mobile operators offer both 2G and 3G services, including mobile broadband Internet. On the downside is the lack of Mobile Virtual Network Operators (MVNOs), which inhibits the functioning of competition.

At the same time, Greece is one of the countries in the region with the highest teledensities, at approximately 47%. The fixed telephony market is dominated by OTE, the Greek incumbent, however the past years we see increasing infrastructure based competition, following the effective unbundling of the local loop. At the end of March 2010 more than 20% of telephone lines were connected directly to networks of alternative operators, without any intervention of OTE. Nevertheless OTE has managed to retain a market share of 68.4% on national calls and of 69.3% on calls to mobile, both measured by call minutes.

The broadband market has seen the most impressive development over the past four years. Retail prices have declined sharply. In end 2005 a 1Mbps line cost more than 100 euro. Today you can find a 2Mbps line for under 20 euro. Nominal access speeds have increased dramatically, as in 2005 the vast majority of broadband lines were limited to 384Kbps, while today they start from 2Mbps and go as high as 20Mbps. At the same time operators started offering bundled packages, combining broadband access to the Internet with fixed telephony and IPTV/VoD services, while lately we increasingly see packages combining fixed and mobile services. Naturally broadband penetration has exploded from 1,5% in end 2005 to 17% in end 2009.

At the same time however broadband development is restricted by a lack of alternative infrastructures. In Greece we lack a CaTV or an FTTx network while Fixed Wireless Access has made very little impact. As a result almost 100% of broadband lines are based on OTE's copper network. This is the biggest challenge that the sector faces today.

TELEKOM DÜNYASI: As regulation authority what kind of issues you are facing mostly in Greece?

Genişbant pazarında da son 4 yılda etkileyici gelişmeler görülüyor. Satış fiyatlarında keskin bir düşüş görülüyor. 2005 sonunda 1 Mbps bağlantı ücreti 100 Euro'dan fazlaydı. Bugün 2Mbps bağlantıyı 20 Euro'dan daha düşük bir fiyata bulabilirsiniz. Sembolik erişim hızları önemli ölçüde artmıştır. 2005 yılında genişbant bağlantı 384Kbps ile sınırlı iken, bugün 2Mbps'den bağlayıp 20 Mbps'ye kadar çıkabiliyor. Aynı zamanda operatörler genişbant internet erişimi, sabit telefon hizmeti, IPTV ve VoD gibi hizmetleri içeren paketler sunmaya başladılar ve son zamanlarda sabit ve mobil servisleri içeren birçok paket görmekteyiz. Dolayısıyla genişbant penetrasyonu 2005 yılında %1.5 iken 2009 yılında %17'e sıçradı.

Bunun yanında genişbanttaki gelişmeler alternatif altyapı eksikliği nedeniyle sınırlıdır. Yunanistan'da sabit kablosuz erişimin çok az etkisi olurken, CaTv ve FTTx'e ihtiyaç duyuyoruz. Sonuç olarak genişbant ağlarının tamamı OTE şebekesi tabanlıdır. Bu sektörün bugün karşılaştığı en büyük zorlukların başında geliyor.

TELEKOM DÜNYASI: Düzenleyici Kurum olarak Yunanistan'da ne gibi sorunlarla karşılaşıyorsunuz?

KANELLOS: Yunanistan Düzenleyici Kurumu'nun çalışmaları Avrupa Düzenleyici Kurumu ile örtüşmektedir.

Düzenleme çalışmaları vaktimizin ve kaynağımızın büyük bir kısmını alıyor. Rekabet teorisine dayanan ve yılda iki kez yapılan, etkin piyasa gücüne sahip işletmecilerin belirlenmesi için piyasa analizi olarak isimlendirilen çok sıkı bir prosedür takip edilmek zorunda. EETT (Hellenic Telecommunications & Post Commission) halen ikinci pazar analizi üzerinde çalışıyor. Servislerinin fiyatlarının incelenmesi ve toptan servisler için referans seçenekler (referans ayrışma, referans genişbant, referans arabağlantı vs.) sunan mobil çağrı sonlandırma oranlarının azaltılması konularını da kapsayan birçok konuda son derece kritik kararlar alınmasına öncülük edecek önemli bir süreçtir. Bugün en çok karşılaştığımız

Dr. Leonidas KANELLOS

KANELLOS: *The work of the regulator in Greece is fully in line with the European Regulatory Framework.*

The regulatory activity occupies a large part of our time and resources, as it has to follow a very strict procedure, the, so called market analysis for the identification of operators with significant market power (SMP), which is based on competition theory and is to be repeated on a bi-annual basis. EETT is currently amidst the second market analysis round. This is a very important process, as it will lead to a number of crucial decisions, including the services that are subject to cost audit, the reduction of mobile termination rates, Reference Offers for wholesale services (Reference Unbundling Offer, Reference Broadband Offer, Reference Interconnection

iki ana sorun yeni nesil erişim ve MVNO'nun teşviki için düzenleyici müdahalelere ihtiyaç olmasıdır.

Aynı şekilde önemli işlerimizden biri de özellikle EETT ve rekabetçi güçlere emanet edilen telekom sektöründe rekabet hukuku uygulamak gibi kanunları kapsayan Yunan Telekom Yasasıdır. EETT sürekli tetikte olmalı ve gerekliğinde müdahale etmelidir. Eğer idari bir yaptırım uygulanmasına ihtiyaç doğarsa tüm operatörlerin telekomünikasyon ve rekabet yasalarına saygı duyması için EETT'nin sürekli tetikte olması ve gerekliğinde müdahale etmelidir. Bu kapsamda EETT'nin tüketici çıkarlarını desteklemeye yönelik müdahalelerinin çizgisinin belirlemelidir. Bu doğrultuda bizim birçok konuda tanımlanmış önemli konularımız var fakat sürekli farklı sorunlar da ortaya çıkıyor.

Yine aynı şekilde büyük öneme sahip günlük konularımızdan biri ise spectrumları izlemektir. İnsan hayatını tehlikeye girmesine sebep olan hava taşımacılığı da dahil olmak üzere yasal transmisyonda karışmaya neden olan bir çok kanunsuz girişim olabiliyor. EETT'nin hukuki otoritelerle kanunsuz transmisyonları engellemek için işbirliği içinde olması gereklidir.

Bunlar karşılaştığımız sorunların yalnızca birkaç örneği. Domain isimlerinin yönetimi, elektronik imza denetimi ve düzenlenmesi, Yunanistan Telekom sektörünün gözetilmesi, Avrupa Komisyonu ile işbirliği, BEREC ve IRG gibi kuruluşlara katılım gibi ilgilendiğimiz en az diğerleri kadar öneme sahip birçok konu var.

TELEKOM DÜNYASI: Türkiye'de son zamanlarda en çok konuşulan konulardan biri arabağlantı ücretlerinin düşürülmesi. Geçen yıl 2009 Mayıs'ta %28-31 iken bu yıl 2010 Mayıs'ta %52 oranında düşürüldü. Siz bu konuda nasıl bir prosedür izliyorsunuz?

KANELLOS: Bu rekabeti teşvik etmek konusunda önemli bir müdahale.

Yunanistan'da arabağlantı ücretleri incelenen konulardan biri. Sabit ve mobil bağlantılarda bu konuda bir ayrım var. Sabit hatlarda arabağlantı ücretleri yönlendirme ücretlerine kadar ulaşıyor. Sonuç olarak yıldan yıla yalnızca küçük dalgalanmalar sunulabiliyor.

Diğer yandan mobil sonlandırma oranları Avrupa Standartlarına kıyasla oldukça yüksek. Bunlar önemli indirimlere tabidir. Mobil sonlandırma oranlarını 2008 yılının sonundaki dakika başına 10 eurocentten 2010 yılı sonunda dakika başına 5 eurocentin altına indirmenin yollarını arıyoruz.

TELEKOM DÜNYASI: Türkiye'de bu yıl Wimax ihalesi yapılacak. Yunanistan'da bu konudaki durum nedir?

Offer etc.). Two major challenges that we face today are the regulatory interventions necessary to promote Next Generation Access and the introduction of Mobile Virtual Network Operators.

Equally important is our supervisory activity, particularly as the Greek Telecoms Act has entrusted EETT with competition powers, i.e. the responsibility to apply competition law in the telecom sector. EETT has to be constantly alert and intervene, if needed even by imposing administrative sanctions, to ensure that all operators respect the telecommunications and competition laws. In this direction EETT has also established a line of interventions intended to promote consumer interests. In this direction we have effectively addressed several important issues but new challenges arise constantly.

An equally important issue that we face almost on a daily basis concerns spectrum monitoring. There are numerous attempts for illegal exploitation of the radio spectrum, which cause interference to lawful transmissions, including air transport, thus posing threats even for human lives. EETT has to co-operate with judicial authorities to stop on the sport any such unlawful transmissions.

This is just a sampling of issues that we face. There are several other activities, not of less importance, including the management of domain names, the regulation and supervision of electronic signatures, the monitoring of the Greek telecoms sector and of course the co-operation with the European Commission and the participation in bodies such as BEREC and the IRG.

TELEKOM DÜNYASI: In Turkey, reducing interconnection fees is the one of most discussed issue. Last year, on May 2009, fees have been reduced between %28-31 and this year %52 since April 1st 2010. Comparing your actions, what kind of procedure are you following in Greece?

KANELLOS: *This is certainly an important intervention meant to promote competition.*

In Greece interconnection tariffs are also subject to cost audit. There is however a distinction between fixed and mobile termination. In fixed termination tariffs have reached a cost orientation level and as a result they present only a small fluctuation from year to year.

On the other hand mobile termination rates are quite high compared to European standards and, as a result, they are subject to substantial reductions. We are currently amidst a glide path seeking to bring mobile termination rates down from 10 eurocents per minute in end 2008 to just under 5 eurocents per minute in end 2010.

TELEKOM DÜNYASI: WiMax auction will be done this year in Turkey. What about the situation in Greece?

KANELLOS: *Fixed Wireless Access licences have already been auctioned in Greece, since 2000, with the exception of one last licence, which was awarded in 2006.*

Unfortunately the outcome has not been satisfactory. Wireless networks never managed to become competitive for various reasons, including technology, standardisation and pricing of terminal equipment. As a result, in a country like Greece with extensive coverage of the traditional copper network they have not made any significant impact so far.

The two countries have very different characteristics. Turkey is a much larger market compared to Greece and has a much lower teledensity, which leaves a lot of room for WiMax to develop in Turkey as an important niche.

TELEKOM DÜNYASI: Are you cooperating with other regulators? What are your thoughts about Turkish telecom sector?

KANELLOS: *EETT, being the regulatory authority of an EU member state, participates in international bodies such as BEREC, the Body of European Regulators of Electronic Communications (the former ERG), which was established with the recent telecoms reform, and the Independent Regulators Group (IRG). We also participate in the Euro-Mediterranean Regulators Group (EMERG) while we have established bilateral cooperation agreements with several regulatory authorities, both formal and informal, including Cyprus, Italy, India etc.*

In fact in several of the above bodies we co-operate with ICTA, the corresponding Regulatory Authority of Turkey and only recently a representative of EETT was in Istanbul participating in a meeting of the Contact Network of BEREC, organised by ICTA.

In this framework I had the opportunity to observe the Turkish telecom sector and I find that it is a very dynamic one. The size of the country certainly helps and so does the young age of Turkish population. ICTA certainly does a splendid job promoting competition and contributing to the rapid growth of the national telecom sector.

TELEKOM DÜNYASI: Anything would you like to add?

KANELLOS: *As a general rule, communications is a means for bringing people together. In our case I believe that electronic communications presents a great opportunity for our countries, Greece and Turkey, to collaborate and exchange regulatory experience, support investment initiatives and further enhancing our ties of friendship and good neighbourhood.*

KANELLOS: Yunanistan'da Sabit Kablosuz Erişim lisanslarının açık arttırması son olarak 2006 yılında ödül olarak verilen lisans dışında 2000 yılından itibaren yapılıyor.

Ama maalesef ortaya çıkan sonuç çok tatmin edici değil. Kablosuz ağlar teknoloji, standardizasyon ve bağlantı cihazlarının fiyatlandırılması gibi sebeplerden ötürü hiçbir zaman rekabet oluşturacak şekilde yönetilemedi. Sonuç olarak Yunanistan da geleneksel bakır şebekelerin geniş kapsama alanı şimdiye kadar önemli bir başarıya imza atamamıştır.

İki ülkenin de çok farklı karakteristik özellikleri var. Türkiye, Yunanistan'a kıyasla çok daha büyük bir pazar fakat daha düşük bir tele yoğunluğa sahip ve bu da Wimax'i Türkiye'de geliştirmek için önemli bir alan sağlıyor.

TELEKOM DÜNYASI: Diğer düzenleyicilerle işbirliği yapıyor musunuz? Türkiye telekom sektörü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

KANELLOS: EETT AB üyesi ve yakın dönemde gerçekleşen telekom reformuyla kurulan BEREC-the Body of European Regulators of Electronic Communications- (eski ERG) ve Bağımsız Regülatörler Grubu (IRG) gibi uluslararası kuruluşların katılımcısıdır. Kıbrıs, İtalya, Hindistan gibi birçok düzenleyici otorite ile resmi ve resmi olmayan ikili işbirlikleri kurarken aynı zamanda Avrupa-Akdeniz Düzenleyiciler Grubu katılımcısıyız.

Aslında yukarıda belirtilen birçok kuruluşun yanında Türkiye'deki Düzenleyici Kuruma karşılık gelen ICTA ile de işbirliği içersindeyiz ve ICTA tarafından İstanbul'da organize edilen İletişim Ağı (Connect Network) toplantısındaki tek temsilcisiydik.

Bu kapsamda Türkiye telekom pazarını gözlemleme fırsatım oldu ve bu pazarı en dinamik pazarlardan biri olarak görüyorum. Ülkenin büyüklüğü ve genç nüfusunun pazara büyük yardımı olduğunu düşünüyorum. ICTA hala rekabeti teşvik etmek ve ulusal telekom sektörünün hızlı büyümesine katkı sağlamak için çok güzel işler yapıyor.

TELEKOM DÜNYASI: Eklemek istediğiniz herhangi birşey var mı?

KANELLOS: Genel bir kural olarak iletişimin anlamı insanları bir araya getirmektir. Bizim durumumuzda elektronik iletişimin Yunanistan ve Türkiye'ye işbirliği, yatırım girişimleri, komşuluk ilişkilerimizi arttırmak ve düzenleyici deneyimlerinin karşılıklı değişimi konusunda büyük fırsatlar tanıyor.